

KAUPUNKIKULTTUURI JA KAUPUNKITILA

Kaupunkisuunnitteluseminaari 10.10.2024

Joonatan Hamari / Projektipäällikkö, Sopukka / Oulu Urban Culture ry

Kuva: Jeesjeesgood-kollektiivi

Oulu2026
Euroopan kulttuuripääkaupunki

Oulu
**URBAN
CULTURE**

KÄSITTEET

- **Kaupunkikulttuuri** = tavat olla, elää ja olla vuorovaikutuksessa kaupunkiympäristön ja toisten kaupunkilaisten kanssa
 - Kahvilakulttuuri, tapahtumat, skeittaus, parkour
 - Identiteetit, monumentit, tarinat, tottumukset
 - Kuluttamisen kulttuuri ja ajatus kaupungista
- **Kaupunkitila** = näkökulmasta ja koulutuksesta riippuen fyysinen, sosiaalinen, kulttuurinen
 - Riippuu siitä, nähdäänkö kaupungin muotoutuvan ensisijaisesti esimerkiksi fyysisistä rakennelmista, hallinnollisesta organisaatiosta, kaupunkipuheesta vai ihmisistä

Oulu2026
Euroopan kulttuuri-
pääkaupunki

Oulu
**URBAN
CULTURE**

KAUPUNKITILA LUO PUITTEET
KAUPUNKIKULTTUURIN
KEHITTYMISELLE

KAUPUNKIKULTTUURI TARJOAA
VIRIKKEITÄ KAUPUNKITILAN
SUUNNITTELULLE

KAUPUNKITILA HEIJASTAA
ASUKKAIDEN
ERITYISPIIRTEITÄ, ARVOJA JA
TAPOJA SEKÄ YHTEISKUNNAN
MUUTOSTA OSANA
HISTORIALLISTA JATKUMOA

OLEMASSA OLEVAN
VAHVISTAMINEN ON
MATALARISKISEMPÄÄ
KUIN UUDEN
SYNNYTTÄMINEN

ARVOT JA SYMBOLIIKKA:
KULTTUURISTEN ERITYISPIIRTEIDEN
HUOMIOINTI MÄÄRITTÄÄ, KUINKA
OMAKSI KAUPUNKI TUNNETAAN

SUUNNITTELUSSA SEURATAAN PAIKALLISIA JA
YHTEISKUNNALLISIA ILMIÖITÄ JA POLIITTISTA
PÄÄTÖKSENTEKOA

KAUPUNKI (KESKUSTA) ILMIÖNÄ MUUTTUU

- Megatrendit, kuten etätyö, verkkokauppa ja kuluttamisen muutos tavarasta ja omistamisesta palveluihin ovat jo muuttaneet keskustan merkityskenttää
- **Keskustassa ei ole enää pakko käydä; sinne täytyy haluta tai sen tulee olla tapa**
- Sijaintiin liittyvän tehokkuuden käänne (markkinatalous ja yhdyskuntarakenne)
- Paikkasidonnaiset palvelut säilyvät
- Kohtaamisen tarve ja verkostovaikutukset säilyvät
- Jos kivijalkaa halutaan ylläpitää, tulee niiden tarjota jotain todella kilpailukykyistä, tai keskustan tulee houkutella ihmisiä muista syistä - **tehokkuudesta tunteisiin**
- Miten keskustan fyysinen olomuoto ja suunnittelun paradigmat mukautuvat sen merkityskentän muutokseen?

Oulu2026
Euroopan kulttuuri-
pääkaupunki

Oulu
**URBAN
CULTURE**

KULTTUURI MÄÄRITTÄÄ, MIKÄ MUUTTUU JA MIKÄ SÄILYY

Ihmistä ohjaavat suurimman osan ajasta tavat, tottumukset ja kyseenalaistamattomat uskomukset (yhteisön mittakaavassa kulttuuri)

Uutta syntyy innovaatioilla
(edellyttää kokeilukulttuuria)

Innovaatiot juurtuvat ensin
yksittäisillä kokeiluilla

Sitten diffuusiolla ihmisten
ja alueiden välillä

Jotta uudet ihmiset haluaisivat keskustaan, tulee heidät opettaa käymään siellä
=> tapahtumat, **jännät paikat** ja elämykset sisäänheittotuotteina ja itsetarkoituksena

Tapahtumien osalta innovoidaan, mutta julkiset tilat toisintavat perustehtäviltään globaaleja standardeja penkkivalinnoista lähtien (placelessness). Jopa place-makingissä toisinnetaan samanlaista tilaa.

Oulu2026
Euroopan kulttuuri-
pääkaupunki

Oulu
**URBAN
CULTURE**

NUORET KESKUSTASSA

Etenkin nuoria kiinnostaa oma välitön elinympäristö ja toisaalta globaalit asiat. Omilla valinnoilla on suoraviivaisempaa ottaa kantaa globaaleihin kuin paikallisiin kysymyksiin.

Pitkäaikaisista instituutioista lyhytaikaisiin järjestäytymättömiin kollektiiveihin

Mee (2009: 2) yhdistää kulttuurin myös valtaan: eri toimijoilla on erilaiset mahdollisuudet kollektiivisten merkitysten rakentamiseen. Kuulostaako tutulta?

Keitä kuullaan ja missä muodossa? Käytännön lopputuloksista keskustelun sijaan tulisi pyrkiä ymmärtämään kaupunkilaisia arvojen ja merkitysten kautta ja suojella paikkoja, jotka ovat avainasemassa aineettoman kulttuuriperinnön ja paikkasidosten vaalimisessa

Haasteena nuorisokulttuurin sivuuttaminen ja kriminalisointi (esim. Hille Koskela: Pelkokierre)

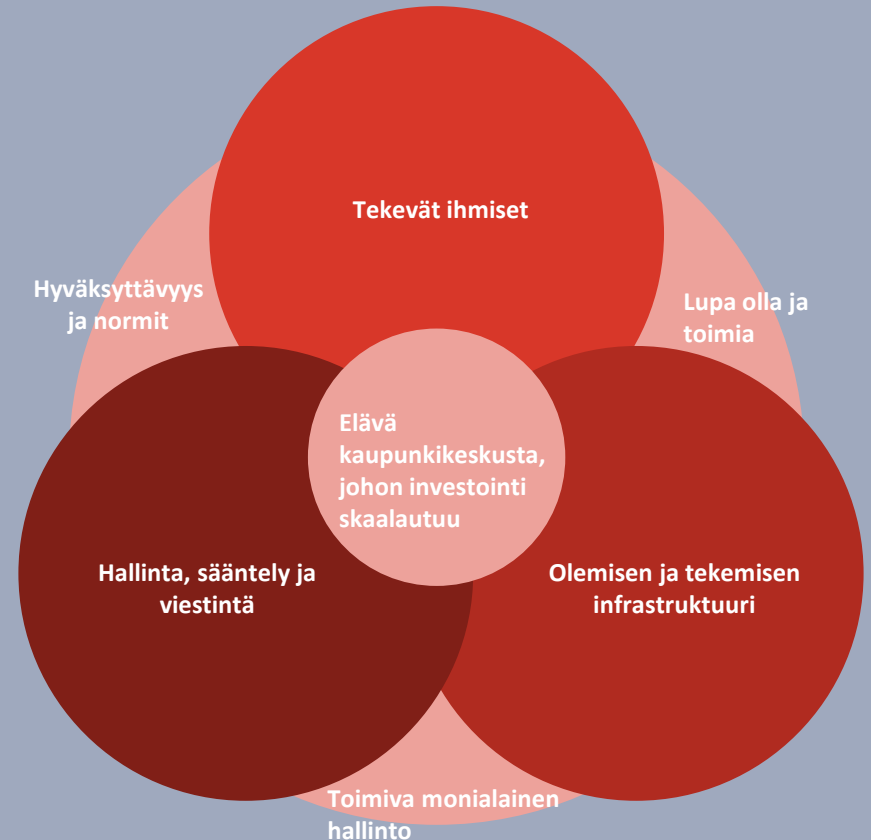

Oulu2026
Euroopan kulttuuri-
pääkaupunki

Oulu
**URBAN
CULTURE**

TURVALLISTA JA TOIMIVAA VAI KIINNOSTAVAA JA EPÄVARMAA?

- 2000-luvulla turvallisuudesta on tullut kaikki muut arvot ylittävä argumentti
- Korostuu kaupunkitilan suunnittelussa ja valvonnassa => turvallisuuden paradoksi
- Logistiikka, kustannustehokkuus ja muut laskennalliset määreet kehittämisen kärkinä, mutta kannattaako satsata ennemmin liikkumisen nopeuteen vai asiaan, jota varten haluaisi liikkua? Entä matkalla vietetyn ajan mielekkyyteen?
- Autioiden, ränsistyneiden ja huonokuntoisten kiinteistöjen luova voima

MITÄ KULKUVÄYLINÄ TOIMIVIEN AUKIOIDEN JA PUISTOJEN RINNALLE?

- Sopukka-projektissa kokeillaan erilaisia lähestymistapoja paikan tekemiseen
- Kokeillaan, miten erilaisia yhteiskunnallisia haasteita tai muita erityisteemoja voitaisiin huomioida kaupunkimuotoilussa
- Teemoja esimerkiksi mielenterveys sekä sateella toimiva kaupunki
- Haastetaan yksityiset kiinteistönomistajat avaamaan ulkotilojaan kaupunkilaisille: ensimmäisenä liikkeellä PAVE Arkkitehdit Oy Nokkalanrannassa
- Tärkeintä on löytää jotain **erityistä, joka erottaa Oulua kilpailusta**

Oulu2026
Euroopan kulttuuri-
pääkaupunki

Oulu
**URBAN
CULTURE**

MUITA KAUPUNKIKULTTUURIN INNOVAATIOMAHDOLLISUUKSIA

- panOULU (2003)
- Kaupunkisähkö:
 - Helpotetaan etätöitä, tapahtumia ja yleistä oleilua valikoiduissa paikoissa
 - Vertaa sähköautojen latausteknologia
- Tapahtumamatot (Turku) / kaupunkitilan helppo haltuunotto
- Vesi, lumi ja jää hyödynnettävänä resurssina hallittavan ongelman sijaan:
 - Huleveden viivytyks ja monipuolinen hyödyntäminen
 - Lumi osallistuvan suunnittelun välineenä tai meluvallina
 - Kaukokylmä

Oulu2026
Euroopan kulttuuri-
pääkaupunki

Oulu
**URBAN
CULTURE**

Kiitos!

Minuun saa ottaa yhteyttä:
joonatan@urbanculture.fi

Oulu2026
Euroopan kulttuuri-
pääkaupunki

Oulu
**URBAN
CULTURE**